

Wildernispoëzie

uit de zencultuur van China

Samenstelling en vertaling uit het Engels:
Jan Mukan Klungers

Zen in Salland

In stilte ontdek je waar je leven over gaat

Dit is een E-book uitgave van Zen in Salland.
Je kunt hier vrijelijk uit citeren, mits je de bron vermeldt.

Zen in Salland is een zengroep waar je wekelijks samen met anderen kunt mediteren in Deventer. Je kunt ook individuele begeleiding krijgen bij je zenbeoefening. Het onderricht is gratis, maar deelnemen niet. De onkosten, huur, meditatiekussens, publiciteit, enzovoort, moeten wel betaald worden.

Dit E-book kun je gratis downloaden.
We stellen het erg op prijs als je ons steunt met een bescheiden bedrag. Banknummer NL77 TRIO 0390 9857 67 t.n.v. Stichting Zen in Salland.

www.zen-in-salland.nl
info@zen-in-salland.nl

Inhoud

Hsieh Ling-Yün (385-433)

Het beklimmen van Green-Cliff Mountain in Yung-Chia

Op een toren bij het meer

Er torenen bergtoppen rond mijn ware spirituele thuis

op de top van de onmogelijke wanden van Stone-Gate

Mountain, kronkelende beken en rotsige watervallen, dichte

wouden en hoge bamboe.

Meng Hao-Jan (689-740)

De herfst begint

In Lo-yang, langs gaan bij Yuan Kuan

zonder hem te vinden.

Op bezoek bij de kluizenaarshut van Chang Tzu-jung bij de

White-Crane klif

Li Po (701-762)

De vroege jaren

Op bezoek bij de zenmeester van de Tai'Tien Mountain,

zonder hem te vinden

Bij de veerboot van Ching-men, een afscheid.

Kijkend naar de waterval van Lu Mountain

Op bezoek bij een Ch'an meester bij de bergen en meren.

Iets gezegd en dronken wakker op een voorjaarsdag.

Het lied van de koopman

Een oud liedje.

Chang'An en de middenjaren

Ver weg gezonden

Gedachten aan jou gaan maar door

Bergop bij Lo-Fu Creek op een lentedag

Op de Hsin-P'ing Tower

Kijken naar het loslaten van een witte valk

Oorlog, verbanning en de latere jaren

Op zoek naar Yung, de meester kluizenaar

Na een aloud gedicht

Tu Fu (712-770)

Vroege gedichten

Kijkend naar de Heilige Top

Dwalend bij de Drakenpoort, Het Voorouder-Vererings

klooster

Geschreven op een muur van Longbows kluizenaarswoning.

Burgeroorlog

Klaaglied over Array-Delight

Lentelandschap

Het leven als vluchteling begint

Overnachten in het huis van meester Illumine

Eerste maan

Ik sta hier alleen

Dorpsleven

Dorp aan de rivier

Verblijf in Triple-Gorge in het zuiden

Laat thuiskomen

Meng Chiao (751-814)

Abrikozen stierven jong

Bibliografie

Inleiding

Deze bundel poëzie is een tamelijk willekeurige verzameling van gedichten uit de tijd dat zen zich ontwikkelde in China, met name uit de T'ang periode.

Ze zijn vertaald uit het Engels. De Engelse versies zijn alle rechtstreeks uit het middeleeuwse Chinees vertaald.

De teksten van de zenmeesters uit die tijd pogen iets uit te leggen. Gedichten leggen niet uit. Ze laten iets zien. Overigens is het aan te raden ook de teksten van deze oude zenmeesters te lezen als poëzie en je niet al te druk te maken als je sommige passages niet begrijpt. Niet alle tekstfragmenten zijn voor ons nog goed te begrijpen.

Voor een goed begrip is het van belang iets te weten over de Taoïstische invloed op het vroege zen. In feite is zen een samensmelting van Boeddhisme en Taoïsme. Sommige begrippen kunnen tot misverstanden leiden als je de betekenis in de context van zen in het oude China niet begrijpt.

Zen in China was voornamelijk een zaak van de elite. De hoge regeringsfunctionarissen en kunstenaars. Met name schilderkunst, poëzie en calligrafie waren belangrijke kunstvormen. Calligrafie en poëzie waren uiteraard nauw met elkaar verbonden. De schilderkunst fungeerde in eerste instantie vooral als illustratie van de poëzie. De geschilderde afbeelding bevatte dan een gecalligrafeerd gedicht.

Het vroege zen was door en door empirisch (gericht op wat waarneembaar en ervaarbaar is). De spiritualiteit van zen is

dan ook geen verticale spiritualiteit. Het gaat niet over de verbinding met een hogere, onzichtbare werkelijkheid. Het is een horizontale spiritualiteit. De ervaring van eenheid, van verbondenheid, is de eenheid van al het bestaande.

In grote lijnen leerde het Taoïsme dat alles *als vanzelf* ontstond uit het afwezige, het ongevormde, de eenheid. Daaruit komt op de veelheid, het gevormde. Het gevormde ontwikkelt zich binnen de eenheid van het ongevormde. Al het bestaande is daar dus in opgenomen. Het ontwikkelt zich in verbinding met al het andere, waarbij verschillen geen tegenstellingen zijn, maar samenwerkende krachten (yin en Yang). En al deze verschijningsvormen verdwijnen weer in het ongevormde. Om weer in een andere vorm te verschijnen. Er zijn meerdere begrippen voor deze eenheid. Alle tamelijk precies omschreven.

Tao – de Weg – het ontwikkelingsproces van al het bestaande.

En, niet onbelangrijk, ook de weg van de beoefening.

Tzu-Jan – Het vanzelf verschijnen van de bestaansvormen.

Wu – In het Japans Mu. Een ontkenning en tevens de aanduiding voor het afwezige

Yu – Aanduiding voor het aanwezige, de veelheid.

Wu-wei – Doen door niet doen, ofwel handelen of niet handelen overeenkomstig de natuur.

Ch'i – levenskracht, ademkracht. De kracht die alle bestaan tot hun verschijningsvorm brengt.

Li – Het innerlijk patroon van het bestaan.

Hsin – Geest. Hart. De open geest, leeg van alle betekenissen. En de paradox: de geest is onderhavig aan de kosmische processen. Alles komt vanzelf op in de geest, ontwikkelt zich en verdwijnt weer. Een heilig proces, dat

zichtbaar wordt in de beoefening van zazen. Deze vanzelfheid maakt dat 'alledaagse geest' de grote werkelijkheid tot expressie brengt en is de geest zelf Boeddha.

De geest is dus niet iets dat in verbinding staat met het Goddelijke, maar wat in verbinding staat met al het andere. K'ung – Leegte. Dit is niet goed te vertalen in Westerse talen. Deze leegte is het gegeven dat niets op zichzelf bestaat en volledig verweven is het al het andere.

Als in een gedicht wordt gesproken over een 'leeg verdriet' is dat dus een verdriet waarin de dichter niet opgesloten zit, maar dat verbonden is met het bestaan.

Boeddha – Verwijst niet per definitie naar de historische Boeddha, maar is ook een principe. De verschijnselen zoals ze zijn, volledig aanvaard.

Hoewel verschillend omschreven zijn deze begrippen toch synoniemen van elkaar. Deze verwarring, dit niet weten waarin al deze begrippen zijn samengevat, wordt Hsüan genoemd, het duistere mysterie. Duister heeft daarbij geen negatieve klank. Het heeft zelfs iets koesterends. In het duister zijn de verschijnselen niet goed te onderscheiden en smelten daarmee samen tot een eenheid.

In de zenbeoefening was het belangrijk te ontdekken dat er niet zoiets is als een aparte binnenwereld en een aparte buitenwereld. In de geest van zen wordt dit één geheel.

De waarheid in jezelf zoeken en niet daarbuiten is dus geen uitnodiging om naar binnen te keren, op de manier zoals westerlingen dat zouden opvatten. Dit gaat over een open geest, een gewaarzijn dat alles omvat.

In de gedichten is dat ook terug te vinden. De natuur is niet iets dat zich afspeelt buiten de dichter. Het is verbonden,

gemengd zelfs met de gedachten, herinneringen en emoties van de dichter.

Deze verbondenheid wordt vooral zichtbaar op het moment van verschijnen en verdwijnen van de verschijnselen: de seizoenswisselingen, de ochtendschemer, de avondschemer, de nevels. Ook wordt dat volgens sommigen ervaarbaar in de lichte roes van het drinken van wijn.

Li Po maakte daar een hele kunst van en doet vermoeden dat hij flink aan de drank was. Het verhaal gaat dat hij dronken in een bootje de rivier op ging en zo in vervoering raakte van de weerspiegeling van de maan, dat hij de maan wilde omarmen en zo verdronk.

In de T'ang periode heeft er in de achtste eeuw een langdurige burgeroorlog gewoed waarbij een derde van de bevolking is omgekomen. Het verdriet en de wanhoop daarover is terug te vinden in sommige gedichten.

Wat veel van deze gedichten prachtig laten zien, zonder het uit te leggen, is hoe het leven van de dichter, de ervaring van dat moment, volledig verbonden is met de werkelijkheid van dat moment. Met het landschap. Het landschap dat wordt aangeduid met de karakters voor *bergen* en *rivieren*.

Hsieh Ling-Yün (385-433)

**Het beklimmen van Green-Cliff Mountain in
Yung-Chia**

Met wat eten en een lichte wandelstok
wandel ik naar huis in een stil mysterie.

Het pad langs de beken kronkelt ver weg
naar de toppen van de kliffen, eindeloos wonder.

Langs langzame wateren in bevroren pracht
bamboe, glinsterend in het beijsde hart.

Watervallen verspreiden stuivend water
en weidse bossen bedekken verre kliffen.

Denkende dat ik de maan op zie komen in het
westen
en een vlamme zonsopgang in het oosten,

zwerf ik verder tot het donker wordt dan verwijl ik in
de nacht.

Beschut door diepe uitgestrekte schaduwen

niet onder de indruk van belangrijkheid. Dat ken ik.
Nederig wandelend in prachtige beloften,

want in het stille mysterie gaat de weg zachtjes.
Ook al beklim ik onvoorstelbaar verre hoogtes

diepe rust weerklinkt, het onderscheid tussen
Ja-dit en nee-dat is verdwenen, ik koester

deze oer-eenheid, denken en stilte met elkaar
verweven.

Die diepe heling waar we ons aan toevertrouwen.

Op een toren bij het meer

Het stille mysterie van de liefelijke eenzame
draken,

De roep van trekkende ganzen in de verte

Ik ontmoet de hemel zonder dat ik tussen de wolken
kan zweven

Kijkend naar een rivier, wat een diepten onder me.

Te eenvoudig van geest om Integriteit te
vervolmaken

en te zwak om mijn eigen akkers te ploegen.

Ik zwichtte hier voor een salaris aan de zeekust
en lig te kijken naar woeste en lege wouden.

Het ziekbed maakte me blind voor de seizoenen,
maar met het openzetten van het huis

kijk ik plotseling naar buiten en luister naar de
branding

en zie ik de hoge bergtoppen.

Een warme zon verzacht de winterwinden,
het nieuwe yang verandert het oude yin.

De oevers van het meer als pasgeboren met het
lentegras

en de wilgen in de tuin zijn zingende vogels
geworden:

In hun oude liederen word ik gevangen
in de stromen van weelderig groen.

Verblijven in eenzaamheid wordt zomaar voor altijd.
Het valt niet mee de geest hier te leren kennen.

Dit is niet alleen voor de oude meesters.
Die innerlijke stilte is hier overal aanwezig.

**Er torenen bergtoppen rond mijn ware spirituele
thuis
op de top van de onmogelijke wanden van
Stone-Gate Mountain,
kronkelende beken en rotsige watervallen,
dichte wouden en hoge bamboe.**

Aangekomen bij mijn hut, gebouwd van een stil
mysterie
blaas ik de wolken opzij en rust helemaal uit.

Er is niemand nog die met me meeklimt naar de top
dan glibberig mos en tere ranken

Waar herfstwinden zacht waaien of bulderen
en de lentegrassen weelderig en groen groeien.

Reizen zonder de hoop terug te keren.
Geen belangstelling voor het steeds weer terugzien.

Waar geurend stof bevriest tot glinsterende matten
en fonkelende wijn gouden kopjes vult,

Waarom staan te kijken aan stormachtige oevers
of uitkijkposten tussen bruine takken

Mijn gedachten zwerven zo ver als de Melkweg
een enkele schaduw van vergetelheid.

Ik zwem in een meer naast bergkliffen

of kijk naar de gibbons die boven in de bomen
rondspoken

Luister als de avondwinden de ochtend striemen
en kijk hoe het ochtendlicht de zonsondergang doet
schitteren.

De lichtschakering die de kliffen heel even doet
ontvlammen
en echo's vervagen in dichte bossen.

Zorgen loslaten brengt ons bij wijsheid.
Het zien van het innerlijk patroon doet gehechtheid
verdwijnen.

Ach, maar er opuit gaan met de drakenwagen van
de zon
en wegzweven – dat is de troost die mijn geest
koestert

Dat is niet iets wat de mensen begrijpen
Ik moet het er over hebben met een echte wijze.

Meng Hao-Jan (689-740)

De herfst begint

De herfst begint onopgemerkt. De nachten lengen
langzaam,
beetje voor beetje worden de winden kouder en
kouder,

En verdrijven de zomerhitte.. Mijn plaggenhut
begroeit nog
bij de onderste traptrede. In de graspollen schittert
de dauw.

**In Lo-yang, langs gaan bij Yuan Kuan
zonder hem te vinden.**

In Lo-yang aankomen om op bezoek te gaan
ontdek ik dat je rondzwerft bij rivieren en hoge
toppen.

De mensen zeggen dat de pruimenbloesem hier
vroeg bloeit.
Net zo liefelijk als de lente in het noorden?

Op bezoek bij de kluzenaarshut van Chang Tzu-jung bij de White-Crane klif

Langs een paadje op de groene White-Crane klif
is mijn vriend de kluzenaar in eenzaamheid thuis.

Traptreden en de binnenplaats met water en rotsen
in de leegte.

Bossen en beekjes zonder bijl en fuik.

Hier zijn oude pijnbomen vervolmaakt door de jaren.
De bittere bamboe blijft schaars door wind en vorst.

Diep kijkend zijn de voorvaderlijke paden weer van
mij,
en ik ga weer op weg naar mijn eenvoudige hut.

Li Po (701-762)

De vroege jaren

**Op bezoek bij de zenmeester van de Tai'Tien
Mountain, zonder hem te vinden**

Geluid van water en een hond blaft.
Dauwplekken op de perzikbloesems. In de bossen

zie ik een paar herten, dan een beekje.
De tempelbellen van de middag hoor ik niet.

Wilde bamboestengels met een blauwe waas. Een
beek zweeft onder de groene pieken.

Niemand weet waar je gebleven bent. Toch,
voor mijn innerlijke rust vond ik twee of drie
pijnboomen.

Bij de veerboot van Ching-men, een afscheid.

Grote afstanden afleggend voorbij Cheng-men
ga ik verder door het oude zuiderland. Hier

gaan de bergen over in open vlaktes
en stroomt de rivier in een grenzeloze ruimte.

De maan gaat onder, de spiegel van de hemel in
haar vlucht.

Wolken stapelen zich op als torens in de zee.

Het stromende water van thuis, ik weet hoe het
voelt:

Een afscheid van tienduizend mijlen, hier op deze
boot.

Kijkend naar de waterval van Lu Mountain.

1

Westwaarts klimmend naar Incense-Burner Peak,
kijk ik naar het zuiden en zie het neerstorten, een
waterval

hangend op drieduizend voet hoogte,
verder rollend, tientallen mijlen door de canyons.

Bliksemsnel opstuivend in een vlucht,
als de witte regenboog van het mysterie verschijnt,

ben ik bang dat de hemelse sterrenrivier naar
beneden valt,
uiteenvallend en oplossend in de wolkende hemel.

Ik kijk op in een kolkende macht,
wat een kracht, deze werken van de schepping.

Het doet de oceaanwinden waaien zonder
ophouden,
en de maan in de bergen schijnen in de open
ruimte.

De open ruimte kolkt en stuift verder,
en spoelt de groene kliffen aan beide zijden schoon,

strooit parels in de mist
en het witte water rolt vanaf een hoge rots.

Hier, na het rondzwerven tussen deze schitterende bergen komt het hart tot een diepe rust.

Waarom spreken over de reinigende elixers van onsterfelijkheid?

Hier spoelt het wereldse stof van mijn gezicht,

ik blijf trouw aan waar ik altijd al van hield,
tevreden dat ik de mensenwereld voor altijd kan
verlaten.

2

Zonlicht op Incense-Burner doet paarse rook
opstijgen
en ik kijk naar de verre watervallen die daar hangen

Rivierwater dondert drie duizend voet naar beneden
en ik zie de sterrenrivier door de negen hemels
vallen.

Op bezoek bij een Ch'an meester bij de bergen en meren.

Zoals Hui-yüan voor Ling-uün zorgde,
zo open je de poorten van Ch'an voor me:

hier onder rotsen en pijnbomen is het vredig,
net als bij de Glacier Peak.

Zuivere bloemen, niet gekleurd door illusies,
geest en water, beiden tot rust gebracht,

zo zit ik eeuwenlang onpeilbaar
ziende doorheen de leegte van hemel en aarde.

Iets gezegd en dronken wakker op een voorjaarsdag.

Het lijkt wel een eindeloze droom hier
in deze wereld, nergens iets dat ons verontrust.

Ik ben dan ook al de hele dag dronken,
in het voorportaal van een slapend slachthuis.

Hier kijk ik in de tuin
waar een vogel roept tussen de bloemen.

en als ik vraag welk jaargetijde het is
klinkt de klank van een wielewaal op de lentewind.

Bevangen begrens ik het verdriet en het klagen
en ik neem er nog een. Al gauw in afwachting

van de heldere maan, zing ik een liedje.
en nu is het voorbij. Ik weet niet meer waarom.

Het lied van de koopman

Op de hemelse wind doolt een reiziger
met de boot ver weg over zee.

Het is als een vogel tussen de wolken:
eenmaal verdwenen is er geen spoor meer te
vinden.

Een oud liedje.

Chuang-tzu droomt dat hij een vlinder is,
en de vlinder wordt Chuang-tzu.

Dit lichaam is één en al verandering.
Grenzeloze gebeurtenis, het gaat maar door:

het is geen verrassing dat de zeeën in het oosten
rivieren in het westen worden, helder en ondiep,

of de meloenkweker bij Ch'ing Gate
die ooit regeerde als de hertog van Tung-ling.

Hoop en dromen, zijn ze verschillend?
We rommelen maar wat aan, zoekend naar wat?

Chang'An en de middenjaren

Ver weg gezonden

Ver weg ben ik en ik denk aan het licht van Wu
Mountain,
vlammende bloemen en een schone, warme rivier.

Ik ben er nog, iets houdt me hier.
Ik kijk in tranen naar het bewolkte zuiderland.

Harteloos als altijd striemt de lentewind
mijn droom en de geest deinst terug.

Ongezien vul je nog het blikveld. Weinig nieuws,
en de hemel strekt zich oneindig uit.

Gedachten aan jou gaan maar door

Gedachten aan jou gaan maar door
Hier in Chang-An

Waar de bron aan het einde van het jaar de gouden
herfst spiegelt
klinken de krekels en de berijpte matten zien er
koud uit, ijskoud.

Mijn enige lamp is donker, gedachten verdikken
zich, ik trek de jaloezieën op
en kijk naar de maan. Het toont het diepste verdriet.

Leeg. Maar jij bent zo liefelijk als een bloem,
geboren uit een wolk.

De hemel opent zich, bodemloos blauw daarboven.
Daaronder vormt het water golven. De eindeloze
hemel

voor de droeve vlucht van een geest, een weg over
moeilijke passen,
enorme afstanden, ik zal je nooit bereiken, zelfs niet
in mijn dromen

De scherven van mijn hart
en gedachten aan jou gaan maar door.

Bergop bij Lo-Fu Creek op een lentedag

Bij de toegang tot de canyon zing ik. Al gauw stopt het pad. Hoger gaan de mensen niet.

Ik klim over kliffen naar onmogelijke valleien en volg de kreek terug naar de bron.

Waar pasgeboren wolken zich verheffen boven de open rotsen.

Een vreemdeling die de bloeiende wildernis betreedt,

Ik hang maar wat rond, zonder mijn klim af te maken

Als de zon wegzinkt ten westen van de overvloedige bergtop

Op de Hsin-P'ing Tower

Op deze toren als ik vertrek uit mijn vaderland
de late herfst verwondt mijn gedachten aan
terugkeer.

Een uitgestrekte hemel, de zonsondergang in de
verte,
en deze heldere, koude rivier stroomt maar verder.

Chinese wolken verheffen zich boven bergbossen;
Mongoolse ganzen op de zandige oevers vliegen
op.

Een miljoen mijlen van zuiver blauw – het oog
reikt verder dan wat onze levens verwoest.

Kijken naar het loslaten van een witte valk

Hoog op de verre winden van september
wit brocaden veren, vliegt de sakervalk

Alleen, als een sneeuwvlok, honderd mijl,
een vluchtige glimp van de herfst in de ogen.

Oorlog, verbanning en de latere jaren

Op zoek naar Yung, de meester kluizenaar

Smaragdgroene bergtoppen steken af tegen de
hemel,
blazen wolken weg, de jaren vergetend. Ik zwerf
rond

zoekend naar de aloude weg. Uitrusten
tegen een boom en ik luister naar het stromende
water

Een zwarte os doetelt onder de warme bloesems,
een witte kraanvogel slapend hoog in de pijnbomen.

Een stem klinkt over de rivier, gekleurd door de
avondschemer
en ik ben alleen, afgedaald naar de koele mist.

Na een aloud gedicht

Wij, de levenden zijn voorbijgaande reizigers:
alleen in de dood komen we thuis

Hemel en aarde als een alleenstaand tussenstation
het eindeloze verdriet van duizenden jaren stof,

de balsem van onsterfelijkheid van het Maan-konijn
is leeg
en het brandhout van de mythische levensboom,

de gebleekte botten, liggen daar stil. Niets zeggen.
Hoe kunnen de altijd groene pijnbomen het voorjaar
zien?

Puur verdriet, vooraf en achteraf, de spookschat
van dit leven schijnt zonder het te weten.

Tu Fu (712-770)

Vroege gedichten

Kijkend naar de Heilige Top

Hoe is deze voorouder, Exalt Mountain.
eindeloos groen uit noord en zuid ontmoet elkaar.

Waar het veranderlijke goddelijke schoonheid toont.
Waar yin en yang ochtend- en avondschemer slijt.

Waar de borstkas zich heft en wolken uitademt.
Waar de vogels in het avondlicht naar huis vliegen.

Op een dag, op de top, wijken verre toppen,
klein genoeg voor één oogopslag.

Dwalend bij de Drakenpoort, Het Voorouder-Vererings klooster

Bij het vier windstreken klooster uit wandelen
Overnachtend in het vier windstreken grensland.

Uit het yin-duister van de vallei geboren oermuziek
Drijft voorbij. In het maanverlichte woud
verstrooiende schaduwen.

Een hemelrif vol planeten en sterren
Slapen in een wolk van mist in een dunne robe.

Het begint te roeren, de ochtendbel klinkt
En wekt een diep ontwaken.

Geschreven op een muur van Longbows kluizenaarswoning.

Te midden van de bergen in het voorjaar, alleen, ik
ga op stap om je op te zoeken.

Bijlslagen *krak – krak*, en weg. Stil mysterie

verdiept zich. Ik volg een beek stroomopwaarts tot
het laatste sneeuw en ijs
en nog verder, schuin invallend avondlicht, naar de
bossen van Stone Gate.

Herten scharrelen hier al de hele ochtend want er
wordt niets verontrust.

Niets willend ken je het gouden en zilveren licht van
ch'i

in de nacht. In een opwelling keek ik je aan in het
donker, de weg
naar huis kwijtgeraakt – dit is het rondrijven in een
lege boot.

Burgeroorlog

Klaaglied over Array-Delight

De winter begint vroeg in de tien prefecturen,
adelijke huizen: hun kinderen
bloeden nu in Arrow-Delight, bloedig water in het
moeras.

De wijd open nachtelijke hemel toont heldere
diepten, de veldslag is stil geworden:
veertig duizend trouwe strijders vonden hier de
dood in een enkele dag.

De Mongolen keren terug met hun bloedige pijlen,
als ze weer dronken naar de markt gaan brullen ze
Mongoolse liedjes.

Wij, van de hoofdstad, we wenden ons af, kijken
treurend naar het noorden.
Weer een donkere dag, lang voordat onze legers
ineens terugkeren.

Lentelandschap

Het land in puin.
Rivieren en bergen blijven.
De stad vol lenteweelde.

Bloemen verstrooien onze tranen.
Het hart schrikt op:
in de roep van een vogel
klinkt het verscheurde leven.

Vuurbakens branden al drie maanden.
Inmiddels is een enkele brief goud waard.

De zorgen doen mijn haar uitvallen.
De witte warboel houdt zelfs geen haarspeld meer
vast.

Het leven als vluchteling begint

Overnachten in het huis van meester Illumine

Hoe heeft je abt staf je ooit hier gebracht?

De herfstwinden kreunen in troosteloosheid. Regen

in een wirwar van tuinchrysanthen

en in de vijver heeft de vorst de lotusbloemen uiteen
doen vallen

In verbanning verlaat je nooit je oorspronkelijke
natuur.

Lege leegte dichtbij

de stille kalmte van ch'an. De hele nacht delen we
de draak van de ridge. De maan kijkt ons rond en
vol aan.

Eerste maan

Dunne schijf opklimmend licht, stralende boog
tegen een donkere buik – de wassende maan

verschijnt, net opgekomen achter
oude grenspassen, vervagend in wolken. Zilverig,

onveranderlijk strekt de Melkweg zich uit
over lege bergen in de koude. Rijp

spreid zich over de binnenplaats, chrysanten
bloemen als opgezwollen, donkere dotten.

Ik sta hier alleen

Lege luchten. En in de verte een havik.
Tussen de rivieroeveren, twee witte meeuwen

Lui drijvend op de wind. Uitkijkend naar een
gemakkelijke prooi
vliegen ze tevreden heen en weer.

Net aangevroren grassen. Spinnenwebben
hangen er nog. Het oerweefsel uit de hemel

verweven met ons menselijk bestaan. Hier sta ik,
oog in oog met de tienduizend bronnen van verdriet.

Dorpsleven

Dorp aan de rivier

In een eenzame bocht wiegt de rivier ons dorp. De heldere rivier stroomt voorbij. De hele zomer lang is dit dorp aan de rivier

vervuld van een stil mysterie. Zwaluwen nestelen onder de dakrand, zorgeloos komend en gaand. Aan het water

nestelen de meeuwen bij elkaar. Mijn vrouw tekent een schaakbord op papier en de kinderen maken vishaakjes van verbogen naalden.

Vaak ziek zijnd heb ik medicijnen en kruiden nodig – maar wat nog meer, dit alles bij elkaar genomen, wat nog meer heeft een man nodig?

Verblijf in Triple-Gorge in het zuiden

Laat thuiskomen

Na middernacht, ontsnappend aan de tijgers op de weg, keer ik terug

Naar huis in het duister van de bergen. De familie slaapt binnen

Ik kijk naar de Grote Beer, die laag boven de rivier staat,

en naar Venus, enorm en koninklijk in de lege ruimte, stralend.

Op de binnenplaats, met een kaars in de hand verlang ik naar meer

licht. Een gibbon in de bergkloof schrikt op en laat een schreeuw horen.

Oud en moe met witte haren dans en zing ik,

Een wandelstok, geen slaap...*Pak me dan als je kan!*

Meng Chiao (751-814)

Abrikozen stierven jong

1

Bemin ze niet, deze parels. Ach, handen vol ijs,
bemin de parels en ze vervlieden zomaar.

Onderbreek de lente niet, plotselinge vorst.
Onderbreek de lente en de vlammeende schoonheid
gaat verloren.

Nog in knop en de kleine bloesems gaan al aan
flarden.

Pure tinten als kinderkleren lang geleden.

Ik raap ze op zonder dat ze mijn handen ooit vullen
en in de avondschemer ga ik naar huis met een
leeg verdriet

2

Sterren rapen van de lege grond.

In de bomen is geen bloesem meer te zien.

Allemaal ellende en verdriet: het verdriet
van een eenzame oude man in een huis zonder
kinderen.

We zijn niets anders dan duikende eenden,
of kraaien die twijgen verzamelen voor hun nest.

Door de golven gehavende eendjes vliegen
gemakkelijk
en kleine kraaien roepen trots in de wind.

Bloemen en kinderen keren niet terug
in een wereld leeg van verdriet treur ik.

3

Het moet wel dezelfde stroom van verdriet zijn
die het hart van de bomen in de lente doordringt

voordat de bloesems ook maar ergens ontloken
viel vlok na vlok naar beneden.

Het lenteleven duurt nooit lang, dat is zo,
maar mijn klagen over de vorst is zo

onmogelijk diep. In plaats van bloesems
die in beekjes drijven, doordrenken tranen de robes.

4

Toen onze zoon geboren werd was de maan donker
en toen hij stierf begon de maan te schijnen.

Maan en kind namen elkaar weg.
Ach, mijn nauwelijks geleefde kind

Hoe is het, als bloesem na bloesem
niet door de eindeloos blauwe hemel werd
beklaagd,

liefelijkheid valt in het aardse stof.
Is er niets over om later te bloeien?

5

Ik ben bang dat mijn voetstappen de aarde kunnen
schaden,
en de wortels van de bloeiende bomen verwonden,

maar de hemel begrijpt niet dat het de kinderen
en kleinkinderen heeft verwond en verstrooid.

Dikke takken verloren duizend vallende
bloesems. Niet één heeft er gebloed.

Wie noemt dit een thuis voor de levenden?
De kleuren van de lente zijn nooit binnengekomen.

6

Tak na tak, de bitter koude vorst
is als messen die de lente doden.

Als het verstrooien ophoudt is het hart
van elke boom aan het huilen, huilen.

Leeg gehuil. Een regen van kleur is gevallen,
bloemblaadjes bevleken de grond als oplichtende
olie

en het is duidelijk, de tienduizend dingen
van hemel-en-aarde ontluiken vanzelf.

7

De onvervulde lente wordt niets meer.

Ik huil uit duizend wonden.

Verloren bloesems brengen vlagen vlinders voort

Maar een verloren kind verlaat deze oude man

zwakker nog. Als je leeft zonder te leven,

ben je het gezicht van de dood, doordrenkt met de
dood.

Welke hemelse feniks draagt de gebeden

en wie kan kloppen op de hemelpoort?

8

Plagen die een kind besmetten dat is de natuur.
De meeste bloesems ontluiken niet. Toch, ik
verzamel

de scherven van het hart, een versleten oude man
koestert de resten van de liefde in eindeloze
nachten.

Wat kun je zeggen als de geluiden wegsterven?
Als de hoop gestorven is, de liederen zonder zin.

oud en ziek – geen kind, geen kleinkind,
daar sta ik als een bundel brandhout. Alleen.

9

De resten van roze bloesems, zo te zien
aan hun eind. De vorst liet de laatste dozijnen vallen

in de zuchtende wind: vissenmonden
happen naar lucht in de ondiepe rivier.

Bevroren tranen ontdooien niet en niemand
overleeft dit bittere verdriet. Er is niets meer over

dan de lege schaduwen van voorbije dagen
en enkele woorden zijn al teveel.

Bibliografie

Wildernispoëzie uit China in Engelse vertaling

David Hinton – Selected Poems of Tu Fu – New

DirectionsPublishing – New York – 1989-2020

David Hinton – Bei Dao – Forms of Distance – Anvil Press

Poetry – London – 1994

David Hinton – The Late Poems of MengChiao – Princeton

University Press – New Jersey – 1996

David Hinton – The Selected Poems of Po Chü-I - New

Directions Books – New York – 1999

David Hinton – The Selected Poems of Li-Po – 1996

David Hinton – The Mountain Poems of Hsieh Ling-Yün – New

Directions Books – New York – 2001

David Hinton – Mountain Home – The Wilderness Poetry of

Ancient China - New Directions Books – New York – 2002-

2005

David hinton – The Mountain Poems of Meng Hao-jan -

Aripelago Books – Brooklyn – 2004-2018

David Hinton – Classical Chinese Poetry – An Anthology -

Farrar, Strauss and Giroux – New York – 2008

David hinton - The Selected Poems of Wang Wei - Anvil Press

Poetry – London – 2009

David Hinton – Hunger Mountain – A Field Guide to Mind and

Landscape – Shambhala – Boulder – 2012

David Hinton – Existence – A Story - Shambhala – Boulder –

2016

David Hinton – Awakened Kosmos – The Mind of Classical

Chines Poetry - Shambhala – Boulder – 2019

David Hinton – China Root – Taoism, Ch'an and Original Zen -

Shambhala – Boulder – 2020

Red Pine – Poems of the Masters – China's Classic Anthology

of T'ang and Sung Dynasty VerseCopper Canyon Press –

Washington – 2003

Red Pine – The mountain Poems of Stonehouse – Copper

Canyon Press – Washington – 1986-2014.

Gary Snyder – Riprap and Cold Mountain Poems –
Counterpoint – Berkeley – 1958-2009

Wildernispoëzie en proza in Japan

Dogen – Shobogenzo – diverse uitgaven

10. Valley Sounds, Mountain Colors

15. Het soetra van Bergen en

Shohaku Okumura – The Mountains and Waters Sutra – A

Practioner's Guide to Dogen's 'Sansuikyo' – Wisdom

Publications Somerfield – 2018

J. van Tooren – Haiku – Een jonge maan – Meulenhof –
Amsterdam – 1973-2000

Wildernispoëzie en proza in de moderne tijd

David Hinton – Desert Poems - Shambhala – Boulder – 2018

Peter Matthiessen – De sneeuwluipaard – The Snow Leopard
– Karnak – 1978-1981

Nan Shepherd – De levende berg – The Living Mountain –
Arbeiderspers – Amsterdam – 1977-2011

Gary Snyder – Earth House Hold - New Directions Books –

New York – 1957-1969 Gary Snyder – Turtle Island - New
Directions Books – 1969-1974 (Pulitzer Prize 1975.

Gary Snyder – The Practice of the Wild – essays -
Counterpoint – Berkeley – 1990-2020

Henry David Thoreau – Walden – Pranger – Amsterdam –
1972-1979

Jason M. Wirth – Mountains, Rivers and the Great Earth –
Reading Gary Snyder and Dogen in an Age of Ecological
Crisis – State University New York - 2017

Van Jan Mukan Klungers zijn e-books in de traditie van
wildernispoëzie (teksten en foto's) te downloaden van de
website van Zen in Salland (www.zen-in-salland.nl)

Meewandelen met de bomen

De koe bij de rivier

Een tochtje langs de rivier

Het mysterie in het duister